

Zpráva březnového čísla "Obrysu" z roku 1983¹ Ivanu Blatnému zaujala jistě všechny, kteří milují jeho poesii. Právilo se v ní, že básník žije v "stavě nemocnice sv. Klementa v Ipswichi u Londýna dobrovolně, ač je podle lékařských názorů v podstatě zdrav, protože prý jinak než v této zvláštní izolaci "by nemohl existovat". Tato radostná zpráva se značně liší od pochmurného líčení A. Brouska v doslovu k Blatného veršům "Stará bydlíště" vydaná v nakladatelství 68 v Torontu. Zvláště potěšuje informace "Obrysu", že Blatný píše stále nové verše, jež schraňuje jeho přítelkyně Frances Meachamová. Zpráva zprávy sděluje, že v "jeho rodné vlasti Blatného básně zatím nevyšly."

Tato poznámka mě vede k tomu, abych ji doplnil a napsal opožděnou recenzi souboru Blatného básní, které byly pod názvem "Poblíž katedrál" opsány na stroji pro řadu poesie "Asyl" v "České expedici", a to jako její čtvrtý svazek v roce 1980.

Tato řada byla před léty zahájena sbírkou Jana Zahradníčka "Znamení moci". Doprovodil ji několika znamenitými barevnými dřevořezy malíř Jiří Jirásek a kritik Bedřich Fučík k ní tehdy napsal doslov, který je zatím nejhlubším a nejrozsáhlejším výkladem o Zahradníčkově básnickém vývoji. Pro řadu "Asyl" byly v souladu s československým autorským zákonem opsány na stroji i další rukopisy básní Jana Hanče, Jaromíra Hořce, P. Buriana a některých dalších.

Svazek opsaných básní Ivana Blatného "Poblíž katedrál" je vyzdoben jedenácti mnohobarevnými dřevořezy v kvartovém formátu téhož grafika, který ilustroval Jana Zahradníčka, když předtím jiný český malíř, příslušník bývalé Skupiny 42 polekaně a hrubě odmítl k Blatného básním vytvořit grafický doprovod. Po dvoustránkovém frontispisu vyjádřil malíř svými expresivními díly podstatu Blatného tvorby, její něhu i nostalgii, ale i pronikavou ryzost básnické metafory. Navíc i klidná grafická úprava a dokonalá vazba v béžovém plátně učinily z tohoto svazku bezesporu nejkrásnější český strojopis z osmdesátých let; bude jistě jednou ceněn jako pozoruhodný skvost.

Pořadatel souboru "Poblíž katedrál" Jiří Hynek byl nucen podle ediční poznámky vyjít z výboru "Stará bydlíště" vydaného v roce 1979 v Torontu. Vybral z něho šedesát básní a rozdělil je nově do tří oddílů sevřených společnou logikou: Stará bydlíště, Podzim a Cesta do Prahy. Pořadatel napsal pro tento soubor rozsáhlý čtrnáctistránkový doslov nazvaný "Návrat Ivana Blatného". Podává tu zatím nejucelenější pohled na básníkuv vývoj od jeho prvních veršů z konce třicátých let, charakterisuje dvě základní etapy Blatného tvorby a začleňuje ji do společenského kontextu deseti let od roku 1937 do roku 1948. Doslov podává i rozbor Blatného poetiky, veršové struktury a jeho osobitého přínosu v české poesii.

Stojí za to zaznamenat závěr Hynkova doslovu: "Ivan Blatný se svou novou knihou vřazuje do současné české poesie zcela organicky... Básník si nemohl zvolit svůj osud. Byl mu určen, nesmlouvavě dán, aby jej naplnil svým utrpením. Vše by nasvědčovalo, že klesne, že sejde z cesty poesie do tmy a propasti, že nebude v jeho silách na ní zůstat. Blatný ztracený v cizím světě, vydaný údělu zoufalství, beze všeho, co bylo blízké jeho srdci, však nepřestal být básníkem, a nadto básníkem českým, kterýžto osud mnozí z jeho generačních druhů opustili, když zplaněli a propadli služebnému veršovníctví. Překonal své hluboké osamění i nemoc, které ho zákeřně zaskočily, odvrhl nepřítel času, neopustil sám sebe ve světě, který šílí, a překročiv časnost dosáhl vnitřní svobody, jež jediná je domovem i rodištěm opravdové poesie."

Píleme tuto opožděnou recenzi nad otevřenými stránkami souboru "Poblíž katedrál" obdivující Blatného verše i jejich grafické a malířské ztvárnění. Uplynulo již pět let od Blatného strojopisného svazku v "České expedici", v roce 1981 přičítajícího těm, kteří se o něj přičinili. Ale počat zprávu o dobré věci není nikdy pozdě.

H.Z. /Praha/